

**XALQARO INVESTITSİYALAR VA ULARNING O‘ZBEKISTON
IQTISODIYOTIGA TA’SIRI**

Navoiy innovatsiyalar universiteti

“Iqtisodiyot va axborot texnologiyalari”

kafedra o‘qituvchisi

D.K. Ochilova

Navoiy viloyati Innovatsiyalar universiteti

Iqtisodiyot

(tarmoqlar va sohalar bo‘yicha) fakulteti

3- bosqich Talabasi

Qobilova Parvina Abdullayevna

Annotatsiya: Ushbu tezisda xalqaro investitsiyalarning O‘zbekiston iqtisodiyotiga ta’siri tahlil qilinadi. Xorijiy investitsiyalar oqimining o‘shish tendensiyalari, ularning mamlakat iqtisodiy o‘shishi, innovatsion jarayonlar va bandlikka ta’siri yoritilgan.

Аннотация: В данной тезисной работе анализируется влияние иностранных инвестиций на экономику Узбекистана. Рассмотрены тенденции роста прямых иностранных инвестиций, их роль в экономическом развитии, инновациях и создании рабочих мест.

Abstract: This thesis analyzes the impact of foreign investments on the economy of Uzbekistan. The study highlights the role of international

investments in stimulating economic growth, introducing modern technologies, and creating new jobs.

So‘nggi yillarda O‘zbekiston Respublikasida iqtisodiyotni modernizatsiya qilish, ishlab chiqarish salohiyatini oshirish va yangi ish o‘rinlarini yaratish jarayonida xorijiy investitsiyalar muhim omil sifatida namoyon bo‘lmoqda. Mamlakatda amalga oshirilayotgan islohotlar, qulay biznes muhiti yaratish va investitsion siyosatni liberallashtirish xalqaro investorlar uchun keng imkoniyatlar ochmoqda.

Xalqaro investitsiyalar O‘zbekiston iqtisodiyotiga texnologik modernizatsiya, innovatsion yechimlar va raqobat muhitini kiritish orqali sezilarli ta’sir ko‘rsatmoqda. So‘nggi yillarda to‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy investitsiyalar hajmi barqaror o‘shish tendensiyasini namoyish etmoqda. 2024-yil yakunlariga ko‘ra, O‘zbekistonga kiritilgan xorijiy investitsiyalar hajmi 11 milliard AQSh dollaridan oshdi. Eng ko‘p investitsiyalar energetika, avtomobilsozlik, qurilish, axborot texnologiyalari va transport-logistika sohalariga yo‘naltirilgan.

Investitsiya muhitini yanada yaxshilash maqsadida hukumat tomonidan soliq imtiyozlari, bojxona yengilliklari hamda “Navoi”, “Angren” va “Jizzax” erkin iqtisodiy zonalari faoliyatini kengaytirish choralari amalga oshirilmoqda. Shuningdek, xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlikda infratuzilma loyihalari moliyalashtirilmoqda.

Ammo ayrim muammolar ham mavjud: huquqiy tizimning barqarorligi, shaffoflik darajasining pastligi va byurokratik to‘siqlar ayrim investorlar uchun cheklov bo‘lib qolmoqda. Shu bois investitsion muhitni yanada takomillashtirish uchun islohotlarni chuqurlashtirish, sud-huquq tizimini mustahkamlash va korrupsiyaga qarshi kurashish zarur.

So‘nggi yillarda O‘zbekistonda FDI: hajm, turg‘unlik va tendensiya 2024-yilda Central Bank of Uzbekistan ma’lumotlariga ko‘ra, O‘zbekiston 2024-yilda FDI hajmini 53.6 % ga oshirib, jami 11.9 milliard dollar ga yetkazdi.

2024-yilda asosiy kapitalga investitsiyalar (fixed capital) umumiyida o‘shish 27.6 % ni tashkil etdi. Bu o‘shish asosan markazlashmagan (non-centralized) investitsiyalar hisobiga bo‘lgan — ular 32.8 % ga o‘sdi va umumiy investitsiyalar ichida 90 % dan ortiq ulushga ega bo‘ldi.

2024-yil oxirgi choragida — oktyabr–dekabrda — FDI hajmi choraklik jihatdan rekord darajaga chiqib, 3.87 milliard dollar bo‘ldi. Bu 2021-yildan buyon eng yuqori ko‘rsatkich edi.

2025-yil birinchi choragi ma’lumotlariga ko‘ra, O‘zbekistonning asosiy kapitaliga yo‘naltirilgan investitsiyalarda xorijiy investitsiyalar va kreditlar ulushi 71% ni tashkil etdi.

2025-yil bahorida ma’lumotlarga ko‘ra: Xitoy (yakuniy sarmoyalarning ~33 %), Rossiya (~10 %), Turkiya (~5.2 %) — asosiy investorlar bo‘lgan.

Xorijiy investitsiyalar orqali quyidagi ijobiy natijalar kuzatilishi mumkin yoki allaqachon kuzatilmoqda:

Sanoat va ishlab chiqarish quvvatlarining kengayishi — Investitsiyalar energiya, metallurgiya, kimyo, avtomobil, agro-sanoat, transport va boshqa tarmoqlarga yo‘naltirilmoqda. Bu esa sanoat diversifikatsiyasini oshiradi.

Ish bilan ta’minlash va bandlik — Yangi korxonalar ochilishi yangi ish o‘rinlarini yaratadi. Bu aholining bandligi va daromad darajasiga ijobiy ta’sir qiladi (xususan, sanoat va infratuzilma loyihalarida).

Eksport salohiyatining ortishi — Investitsiyalar yangi sanoat korxonalari va ishlab chiqarish quvvatlarini yaratishga yordam beradi, bu esa ishlab

chiqarilgan mahsulotlar eksporti va valyuta tushumining oshishiga turtki bo‘lishi mumkin.

Texnologiya va boshqaruv tajribasi transferi — Xorijiy investorlar bilan hamkorlik orqali zamonaviy texnologiyalar, boshqaruv uslublari va xalqaro tajriba O‘zbekistonga kiradi; bu esa ichki korxonalarning raqobatbardoshligini oshiradi.

Iqtisodiy o‘shish va barqarorlik — FDI ko‘pligi va tarmoqlar diversifikatsiyasi mamlakat iqtisodiyotini zaif tarmoqlarga bog‘liq bo‘lishdan saqlaydi va YAIM o‘shishini qo‘llab-quvvatlaydi.

Xalqaro investitsiyalar O‘zbekiston iqtisodiyotining raqobatbardoshligini oshirish, innovatsiyalarni joriy etish va eksport salohiyatini kengaytirishda asosiy drayverlardan biridir. Kelgusida investitsion siyosatni takomillashtirish, investorlar huquqlarini himoya qilish va institutsional islohotlarni chuqurlashtirish mamlakat iqtisodiy barqarorligini ta‘minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi Investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligi — <https://miit.uz>
2. Karimov A. (2023). O‘zbekiston iqtisodiyotida investitsiya siyosatini takomillashtirish yo‘nalishlari. Toshkent: Iqtisodiyot nashriyoti.
3. OECD (2023). Investment Policy Review: Uzbekistan. Paris: OECD Publishing.
4. Всемирный банк (2024). Отчёт о прямых иностранных инвестициях в Узбекистане. Washington D.C.
5. UNCTAD (2023). World Investment Report 2023: International Production beyond the Pandemic. Geneva: United Nations.

6. Mamarasulov Sh. (2022). Xalqaro iqtisodiy munosabatlarda investitsiyalarning roli. TDIU Ilmiy jurnali, №2, 45–53-betlar.
7. IMF (2024). Uzbekistan: Staff Country Report. Washington D.C.
8. 2024-yilda FDI hajmi +53.6 %, jami US\$ 11.9 milliard Kun.uz nashri – “Foreign direct investment in Uzbekistan increased by over 50% in 2024” maqolasi.
9. Lloyds Bank Trade (xalqaro savdo-sarmoya portali) sayti: Uzbekistan bo'yicha investitsiya potentsialiga oid tahlillar.

